UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

21 päivänä heinäkuuta 2011 *

Asiassa C-186/10,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) (Yhdistynyt kuningaskunta) on esittänyt 31.3.2010 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 15.4.2010, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

**Tural Oguz**

vastaan

**Secretary of State for the Home Department**,

**Centre for Advice on Individual Rights in Europe**n

osallistuessa asian käsittelyyn,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

UNIONIN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J. N. Cunha Rodrigues (esittelevä tuomari) sekä tuomarit A. Arabadjiev, A. Rosas, A. Ó Caoimh ja P. Lindh,

julkisasiamies: J. Kokott,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies L. Hewlett,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 9.2.2011 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Tural Oguz, edustajinaan barrister J. Walsh ja barrister P. Haywood,

– Centre for Advice on Individual Rights in Europe, edustajinaan barrister S. Cox, barrister C. Banner ja solicitor L. Barratt,

– Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, asiamiehenään S. Ossowski, avustajanaan barrister R. Palmer,

– Euroopan komissio, asiamiehinään E. Paasivirta ja M. Wilderspin,

kuultuaan julkisasiamiehen 14.4.2011 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

**tuomion**

1 Ennakkoratkaisukysymys koskee Brysselissä 23.11.1970 allekirjoitetun lisäpöytäkirjan, joka tehtiin, hyväksyttiin ja vahvistettiin yhteisön puolesta 19.12.1972 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2760/72 (EYVL L 293, s. 1; jäljempänä lisäpöytäkirja), 41 artiklan 1 kohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Turkin kansalainen Tural Oguz sekä Secretary of State for the Home Department (sisäasiainministeriö, jäljempänä Secretary of State) ja jossa on kyse Secretary of Staten päätöksestä olla jatkamatta Oguzin oleskelulupaa Yhdistyneessä kuningaskunnassa itsenäisenä ammatinharjoittajana.

## Asiaa koskevat oikeussäännöt

*Unionin säännöstö*

ETY:n ja Turkin välinen assosiaatiosopimus

3 Euroopan talousyhteisön ja Turkin välisen assosiaatiosopimuksen, jonka allekirjoittivat Ankarassa 12.9.1963 yhtäältä Turkin tasavalta ja toisaalta ETY:n jäsenvaltiot ja yhteisö ja joka tehtiin, hyväksyttiin ja vahvistettiin yhteisön puolesta 23.12.1963 tehdyllä neuvoston päätöksellä 64/732/ETY (EYVL 1964, 217, s. 3685; jäljempänä ETY:n ja Turkin välinen assosiaatiosopimus), tarkoituksena on sen 2 artiklan 1 kohdan mukaan edistää sopimuspuolten välisten kaupallisten ja taloudellisten suhteiden jatkuvaa ja tasapainoista vahvistumista, myös työvoiman alalla, toteuttamalla asteittain työntekijöiden vapaa liikkuvuus sekä poistamalla sijoittautumisvapautta ja palvelujen tarjoamisen vapautta koskevia rajoituksia Turkin kansan elintason parantamiseksi ja myöhemmin Turkin tasavallan yhteisöön liittymisen helpottamiseksi.

4 Lisäpöytäkirjan, joka on 62 artiklansa mukaan erottamaton osa ETY:n ja Turkin välistä assosiaatiosopimusta, 1 artiklan mukaan sillä vahvistetaan kyseisen sopimuksen 4 artiklassa tarkoitetun siirtymävaiheen edellytykset, yksityiskohtaiset säännöt ja aikataulu.

5 Lisäpöytäkirjan 41 artiklan 1 kohdassa määrätään standstill-lausekkeesta seuraavasti:

”Sopimuspuolet eivät ota välillään käyttöön uusia sijoittautumisvapauden ja palvelujen vapaan tarjonnan rajoituksia.”

*Kansallinen säännöstö*

6 Vuoden 1971 maahanmuuttolaissa (Immigration Act 1971) säädetään seuraavaa:

”– –

3. Sääntelyä ja valvontaa koskevat yleiset säännökset

1) Jollei muualla tässä laissa tai tämän lain perusteella ole toisin säädetty tai määrätty, ja kun henkilö ei ole Ison-Britannian kansalainen

a) hän voi tulla Yhdistyneeseen kuningaskuntaan vain, jos hänelle on myönnetty tämän lain säännösten mukainen tai sen nojalla myönnetty lupa

b) hän voi saada maahantuloluvan Yhdistyneeseen kuningaskuntaan (tai jos hän on jo siellä, oleskeluluvan Yhdistyneessä kuningaskunnassa) joko määräajaksi tai toistaiseksi,

c) ja jos hänelle myönnetään määräaikainen maahantulo- tai oleskelulupa Yhdistyneeseen kuningaskuntaan, myöntämisen edellytykseksi voidaan asettaa jokin tai kaikki seuraavista, erityisesti

i) hänen työskentelyään tai ammatin harjoittamistaan Yhdistyneessä kuningaskunnassa rajoittava edellytys

– –

2) Secretary of State esittää parlamentille aika ajoin (ja niin pian kuin mahdollista) selvityksen antamistaan säännöistä tai niiden muutoksista, jotka koskevat tämän lain soveltamista hallintoviranomaisissa sellaisten henkilöiden maahantuloon ja oleskeluun Yhdistyneessä kuningaskunnassa, joilta tämän lain mukaan edellytetään maahantulolupaa, mukaan luettuina säännöt luvan kestosta ja eri tilanteita koskevista ehdoista; – –

3) Jos henkilölle on myönnetty rajoitettu maahantulo- tai oleskelulupa Yhdistyneeseen kuningaskuntaan

a) sitä voidaan muuttaa rajoittamalla sen kestoa, pidentämällä sitä tai poistamalla voimassaoloa koskevat rajoitukset taikka lisäämällä, muuttamalla tai poistamalla sen ehtoja, mutta jos luvan kestoa koskeva rajoitus poistetaan, kaikki muut lupaa koskevat ehdot raukeavat

– –”

7 Maahantulon valvontaa koskevissa vuoden 1972 maahanmuuttosäännöissä (Statement of Immigration Rules for Control after Entry 1972, jäljempänä vuoden 1972 maahanmuuttosäännöt) säädettiin seuraavaa:

”Osa A Muutokset maahantulo- tai oleskelulupaan

I jakso Yleistä

– –

Yleiset huomiot

– –

4. Seuraavissa kohdissa selostetaan niiden henkilöiden pääryhmät, joille voidaan myöntää rajoitettu oleskelulupa ja jotka voivat hakea muutosta oleskelulupaansa, sekä periaatteet, joita on noudatettava heidän hakemustensa käsittelyssä tai päätettäessä heidän oleskelulupaansa koskevista muutoksista. Näitä asioita ratkaistaessa on otettava huomioon kaikki merkitykselliset tosiseikat; sillä, että hakija täyttää näissä säännöissä edellytetyt muodolliset vaatimukset oleskeluun tai oleskeluluvan jatkamiseen tietyssä asemassa, ei ole ratkaisevaa merkitystä hänen edukseen. Merkitystä on esimerkiksi sillä, onko henkilö noudattanut niitä ajallisia rajoituksia ja muita edellytyksiä, joita hänen maahantulolleen asetettiin; onko hänen luonteensa, käytöksensä tai suhteidensa vuoksi katsottava, että hänen ei ole suotavaa sallia jäävän maahan; aiheutuuko hänestä vaaraa kansalliselle turvallisuudelle tai onko vaarana, jos hänen sallitaan jäävän haluamakseen ajaksi, että häntä ei voida palauttaa toiseen maahan.

– –

Liiketoiminnan harjoittajat ja itsenäiset ammatinharjoittajat

21. [Yhdistyneeseen kuningaskuntaan] luvallisesti matkailijoina saapuneet henkilöt voivat hakea Secretary of Statelta lupaa saada sijoittautua sinne liikkeenperustamistarkoituksessa toimiakseen yksin tai yhdessä yhtiökumppaneiden kanssa uudessa tai jo perustetussa yhtiössä. Kaikki tällaiset hakemukset on tutkittava ansioiden

perusteella. Luvan myöntäminen riippuu useista tekijöistä, mukaan luettuna näyttö siitä, että hakija sijoittaa liiketoimintaan omia varojaan, joiden määrä on suhteessa hänen osuuteensa toiminnasta, että hän kykenee vastaamaan omasta osuudestaan yrityksen velvoitteista ja että hänen osuutensa voitosta riittää elättämään hänet ja mahdolliset hänen huollettavinaan olevat henkilöt. Hakijan osuus liiketoiminnasta ei saa perustua peiteltyyn työsuhteeseen, ja on oltava selvää, että hänen ei tarvitse täydentää liiketoimintaansa työskentelyllä, jota varten edellytetään työlupaa. – –"

8 On riidatonta, että vuoden 1972 maahanmuuttosääntöjä, jotka olivat voimassa lisäpöytäkirjan tullessa voimaan Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan osalta eli 1.1.1973, sovelletaan Turkin kansalaisiin silloin, jos he voivat vedota lisäpöytäkirjan 41 artiklan 1 kohtaan hyötyäkseen sen mukaisesta standstill-lausekkeesta. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan mainitut säännöt ovat henkilöiden, jotka aikovat harjoittaa kyseisessä jäsenvaltiossa itsenäistä taloudellista toimintaa, oleskelulupahakemusten käsittelyn osalta edullisemmat kuin vuoden 2008 muuttosäännöt maahantulon valvonnasta (Statement of Immigration Rules 2008, jäljempänä vuoden 2008 maahanmuuttosäännöt), jotka olivat voimassa pääasian tosiseikkojen tapahtuma-aikaan.

**Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys**

9 Oguz sai luvan tulla Yhdistyneeseen kuningaskuntaan opiskelijana 27.10.2000. Hänen oleskelulupansa opiskelijana uudistettiin useita kertoja, ja viimeisimmän myönnetyn oleskeluluvan voimassaolo päättyi 31.8.2006. Lupien edellytyksenä oli, ettei Oguz saanut "harjoittaa mitään liiketoimintaa tai ammattia ilman Secretary of State for the Home Departmentin lupaa".

10 Työlupahakemukset Yhdistyneessä kuningaskunnassa käsittelevä ministeriön yksikkö (Work Permits (UK)) ilmoitti 18.8.2006 Trade Link Company Limitedille (jäljempänä Trade Link) hyväksyneensä kyseisen yhtiön hakemuksen työluvan myöntämisestä Oguzille. Työluvan haltijan asemassa olleen Oguzin oleskelulupaa jatkettiin tämän jälkeen viidellä vuodella 29.8.2006 alkaen. Uutta lupaa koskivat samat ehdot kuin hänen Yhdistyneeseen kuningaskuntaan saapumisensa yhteydessä myönnettyä lupaa.

11 Trade Link ilmoitti 16.11.2006 Oguzille, että hänen työsuhteensa päätetään välittömästi taloudellisista syistä. Toimivaltaiset viranomaiset hylkäsivät 14.11.2007 Oguzin erään sanomalehden myynti- ja markkinointipäällikkönä työskentelyä varten tekemän uuden työlupahakemuksen sillä perusteella, että tehtävää varten asetetut vaatimukset olivat liian rajoittavia ja maassa asuvat työntekijät olivat niiden vuoksi saattaneet jättää hakematta kyseistä työpaikkaa.

12 Oguz haki 20.3.2008 vuoden 1972 maahanmuuttosääntöjen perusteella uutta oleskelulupaa Yhdistyneessä kuningaskunnassa itsenäisenä ammatinharjoittajana.

13 Hakemuksesta, joka koski rahoituspalvelu- ja markkinointikonsulttitoiminnan harjoittamista, ilmeni, että Oguz toimi jo tuolloin itsenäisenä ammatinharjoittajana. Oguz on myöhemmin vahvistanut, että hän oli perustanut oman yrityksen helmikuussa 2008 ja harjoittanut sen kautta toimintaa saman vuoden maaliskuusta alkaen. Hän ilmoitti kuitenkin 2.9.2008 toimivaltaisille viranomaisille, että hän aikoi aloittaa toimintansa itsenäisenä ammatinharjoittajana uudelleen vasta sitten, kun hänen hakemustaan koskeva päätös olisi tehty.

14 Oguzin hakemus hylättiin Secretary of Staten 21.10.2008 tekemällä päätöksellä, jonka perusteena olivat vuoden 2008 maahanmuuttosäännöt. Lisäksi Oguzin oleskeluluvan voimassaoloa lyhennettiin sillä perusteella, ettei hän enää täyttänyt sen ehtoja.

15 Hylkäävän päätöksen perusteena oli se, että pääasian kantaja oli aloittanut itsenäisen ammattitoiminnan vastoin aikaisemman työluvan haltijana saamansa oleskeluluvan ehtoja, ja se, ettei hän ollut ilmoittanut Secretary of Statelle Trade Linkissä työskentelyn päättymisestä. Tällaisten rikkomisten katsottiin rinnastuvan petoksiin tai väärinkäytöksiin ja olevan esteenä lisäpöytäkirjan 41 artiklan 1 kohdan standstill-lausekkeesta hyötymiselle.

16 Pääasian kantaja nosti 4.11.2008 kyseisestä päätöksestä kanteen Asylum and Immigration Tribunalissa (turvapaikka- ja maahanmuuttoasioita käsittelevä tuomioistuin). Immigration Judge (maahanmuuttoasioissa toimivaltainen tuomari) hylkäsi kanteen 19.1.2009 antamallaan tuomiolla. Hän totesi, ettei Oguz ollut toiminut petollisesti ja että Secretary of Statelle oli ilmoitettu 1.6.2007, että työsuhde Trade Linkin kanssa oli päättynyt. Immigration Judgen mukaan Oguz oli kuitenkin rikkonut työluvan haltijana saamansa oleskeluluvan ehtoja, koska hän oli perustanut yrityksen ja harjoittanut sen kautta toimintaa, eikä hän voinut tästä syystä vedota standstill-lausekkeeseen.

17 Oguz esitti vaatimuksen tuomion tutkimisesta uudelleen. Senior Immigration Judge (vanhempi maahanmuuttoasioissa toimivaltainen tuomari) totesi 26.6.2009 antamallaan tuomiolla, ettei Immigration Judge ollut tehnyt oikeudellista virhettä, ja piti tästä syystä Oguzin valituksen hylkäämistä perusteltuna.

18 Oguzille myönnettiin 11.11.2009 lupa valittaa Court of Appealiin (England & Wales) (Civil Division). Ihmisoikeusasioista tietoa jakava ja neuvontaa tarjoava hyväntekeväisyysjärjestö Centre for Advice on Individual Rights in Europe hyväksyttiin väliintulijaksi ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa käytävässä menettelyssä.

19 Kyseinen tuomioistuin tiedustelee, voidaanko yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-235/99, Kondova, 27.9.2001 antamassa tuomiossa (Kok., s. I-6427) esittämiä perusteluja soveltaa nyt käsiteltävässä pääasiassa kyseessä olevan kaltaisiin tosiseikkoihin. Tässä tilanteessa Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) on päättänyt keskeyttää asian käsittelyn ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Kun Turkin kansalainen, jolle on myönnetty lupa oleskella Yhdistyneessä kuningaskunnassa sillä edellytyksellä, että hän ei ryhdy liiketoimintaan tai ammatin harjoittamiseen, alkaa toimia itsenäisenä ammatinharjoittajana tämän edellytyksen vastaisesti ja tekee sen jälkeen kansallisille viranomaisille hakemuksen, jolla hän pyytää oleskelulupansa jatkamista aloittamansa liiketoiminnan perusteella, onko hänellä oikeus vedota hyväkseen – – assosiaatiosopimuksen lisäpöytäkirjan 41 artiklan 1 kohtaan?”

**Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu**

20 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kysymyksellään, onko lisäpöytäkirjan 41 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että siihen voi vedota Turkin kansalainen, jonka oleskelulupaa jäsenvaltiossa koskee ehto, ettei hän aloita minkäänlaista liike- tai ammattitoimintaa, ja joka silti ryhtyy harjoittamaan itsenäistä ammattitoimintaa

tämän ehdon vastaisesti ja hakee sitten kansallisilta viranomaisilta oleskelulupansa jatkamista vetoamalla yritykseensä, jonka hän on tällä välin perustanut.

21 Unionin tuomioistuimelle toimitetusta asiakirja-aineistosta ilmenee, että jos Oguz ei voisi vedota lisäpöytäkirjan 41 artiklan 1 kohdan standstill-lausekkeeseen, hänen uutta oleskelulupaa koskeva hakemuksensa itsenäisenä ammatinharjoittajana hylättäisiin suoralta kädeltä vuoden 2008 maahanmuuttosääntöjen perusteella. Sen sijaan standstill-lausekkeen mahdollinen soveltaminen velvoittaisi toimivaltaiset viranomaiset arvioimaan pääasian kantajan hakemuksen vuoden 1972 maahanmuuttosääntöjen perusteella.

22 Lisäpöytäkirjan 41 artiklan 1 kohdassa kielletään siitä alkaen, kun kyseinen lisäpöytäkirja tulee voimaan vastaanottavan jäsenvaltion osalta, ottamasta käyttöön uusia sijoittautumisvapauden tai palvelujen tarjoamisen vapauden käyttämiseen kohdistuvia rajoituksia, mukaan lukien rajoitukset, jotka koskevat Turkin kansalaisille, joiden tarkoituksena on käyttää kyseisessä jäsenvaltiossa edellä mainittuja taloudellisia vapauksia, tämän jäsenvaltion alueelle myönnettävän ensimmäisen maahantuloluvan aineellisia ja/tai menettelyllisiä edellytyksiä (ks. asia C-16/05, Tum ja Dari, tuomio 20.9.2007, Kok., s. I-7415, 69 kohta ja asia C-92/07, komissio v. Alankomaat, tuomio 29.4.2010, Kok., s. I-3683, 47 kohta).

23 Mainitulla määräyksellä on vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan välitön oikeusvaikutus jäsenvaltioissa, joten niillä Turkin kansalaisilla, joihin määräystä sovelletaan, on oikeus vedota kansallisissa tuomioistuimissa heille sillä myönnettyihin oikeuksiin heidän etujensa vastaisten kansallisen oikeuden säännösten soveltamatta jättämiseksi. Kyseisessä määräyksessä määrätään selvästi, täsmällisesti ja ehdottomasti yksiselitteisestä standstill-lausekkeesta, joka sisältää sopimuspuolten hyväksymän velvoitteen, joka ilmenee oikeudellisesti pelkkänä toimenpiteistä pidättymisenä (ks. asia C-37/98, Savas, tuomio 11.5.2000, Kok., s. I-2927, 46–54 kohta ja asia C-228/06, Soysal ja Savatli, tuomio 19.2.2009, Kok., s. I-1031, 45 kohta).

24 Secretary of State kiistää Oguzin oikeuden vedota lisäpöytäkirjan 41 artiklan 1 kohtaan kansallisissa tuomioistuimissa vuoden 1972 maahanmuuttosääntöjen soveltamiseksi sillä perusteella, että itsenäiseen ammatinharjoittamiseen perustuva oleskelulupahakemus, jota on edeltänyt oleskelulupaan liitetyn ehdon, jonka mukaan asianomainen henkilö ei saa harjoittaa tätä toimintaa, rikkominen, merkitsee oikeuden väärinkäyttöä. Tämä oikeuden väärinkäyttö estää Secretary of Staten mukaan sen, että Oguz voisi vedota standstill-lausekkeen soveltamiseen.

25 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä seuraa, etteivät oikeussubjektit saa vedota unionin oikeusnormeihin vilpillisesti tai käyttää niitä väärin, ja kansalliset tuomioistuimet voivat tapauskohtaisesti objektiivisten seikkojen perusteella ottaa huomioon sen, että asianomainen henkilö on käyttänyt oikeuttaan väärin tai menetellyt vilpillisesti, evätäkseen mahdollisesti häneltä unionin oikeuden säännöksiin tai määräyksiin, joihin hän on vedonnut, perustuvan edun. Kansallisten tuomioistuinten on kuitenkin tällaista menettelyä arvioidessaan otettava huomioon myös kyseisillä unionin säännöksillä ja määräyksillä tavoitellut päämäärät (ks. asia C-212/97, Centros, tuomio 9.3.1999, Kok., s. I-1459, 25 kohta ja asia C-436/00, X ja Y, tuomio 21.11.2002, Kok., s. I-10829, 42 kohta).

26 On todettava, ettei lisäpöytäkirjan 41 artiklan 1 kohdassa olevalla standstill-lausekkeella sinänsä myönnetä Turkin kansalaiselle aineellista oikeutta, nyt käsiteltävässä asiassa sijoittautumisoikeutta, vaan tällaisista oikeuksista säädetään edelleen kansallisessa oikeudessa (ks. vastaavasti em. asia Soysal ja Savatli, tuomion 47 kohta).

27 Kyseiseen määräykseen sisältyvällä standstill-lausekkeella pyritään luomaan suotuisat olosuhteet sijoittautumisvapauden asteittaiselle toteuttamiselle asettamalla kansallisille viranomaisille ehdoton kielto ottaa käyttöön uusia kyseisen vapauden esteitä, joiden johdosta tiettynä ajankohtana olemassa olleet edellytykset tiukkenisivat, jotta näiden vapauksien asteittainen toteuttaminen jäsenvaltioiden ja Turkin tasavallan välillä ei vaikeutuisi (ks. em. asia Tum ja Dari, tuomion 61 kohta ja yhdistetyt asiat C-300/09 ja C-301/09, Toprak ja Oguz, tuomio 9.12.2010, Kok., s. I-12845, 53 kohta).

28 Lisäpöytäkirjan 41 artiklan 1 kohdassa olevan kaltainen standstill-lauseke ei toimi aineellisen säännön tapaan niin, että asian kannalta merkityksellisiä oikeussääntöjä, jotka se korvaisi, ei voitaisi soveltaa, vaan se toimii kuten sääntö, joka on luonteeltaan lähestulkoon menettelyllinen ja jonka mukaan määräytyy ajallisesti se, mitä ovat ne jäsenvaltion lainsäädännön säännökset, joiden perusteella Turkin kansalaisen, joka haluaa käyttää jäsenvaltiossa sijoittautumisvapautta, tilannetta on arvioitava (em. asia Tum ja Dari, tuomion 55 kohta).

29 Kyseisellä standstill-lausekkeella siten vain määritetään nyt käsiteltävässä pääasiassa ne Yhdistyneen kuningaskunnan maahanmuuttoa koskevat säännökset, joiden valossa kansallisten viranomaisten on ratkaistava Oguzin vaatimus uuden itsenäisen ammatinharjoittajan oleskeluluvan saamisesta, eikä se vaikuta mitenkään vaatimuksen sisällön arvioimiseen.

30 Pääasian kantaja mainitsee kirjallisissa huomautuksissaan, että hänen mahdollisesti oikeuden väärinkäyttöä merkinnyt käyttäytymisensä voidaan ottaa huomioon myöhemmässä vaiheessa asian kannalta merkityksellisten kansallisten säännösten mukaisesti eli sovellettaessa vuoden 1972 maahanmuuttosääntöjä. Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus on istunnossa vahvistanut, että mainittujen sääntöjen 4 §:ssä säädettiin tavasta määrätä seuraamuksia oikeuden väärinkäytöstä.

31 Niinpä standstill-lauseke ei ole esteenä sille, että jäsenvaltiot määräävät kansallisessa oikeudessa seuraamuksia oikeuden väärinkäyttöä merkitsevästä käyttäytymisestä maahanmuuttoasioissa.

32 Standstill-lausekkeen vaikutuksen on siten katsottava ajoittuvan asian sisällöllistä arviointia – mahdollisen asianomaisen henkilön syyksi luettavan oikeuden väärinkäytön arviointi mukaan luettuna – edeltävään vaiheeseen.

33 Tässä yhteydessä on huomautettava, että unionin tuomioistuin on aikaisemmin todennut, ettei sillä, onko Turkin kansalaisen oleskelu jäsenvaltiossa, johon sijoittautumista koskevan hakemuksen hän esittää, hakemuksen tekoaikaan laillista vai ei, ole merkitystä standstill-lausekkeen soveltamisen arvioimisen kannalta (ks. em. asia Tum ja Dari, tuomion 59 kohta).

34 Niinpä mainitun oikeuskäytännön mukaan sillä, ettei Oguzin kaltainen henkilö ole noudattanut oleskelulupansa ehtoja, ei ole merkitystä lisäpöytäkirjan 41 artiklan 1 kohdan soveltamisen kannalta.

35 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee lisäksi sitä, sovelletaanko pääasiaan edellä mainitussa asiassa Kondova annetussa tuomiossa esitettyjä toteamuksia.

36 Mainitussa tuomiossa, joka koski Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Bulgarian tasavallan välisestä assosioinnista tehtyä Eurooppa-sopimusta, joka on hyväksytty ja tehty yhteisön puolesta 19.12.1994 tehdyllä neuvoston ja komission päätöksellä 94/908/EHTY, EY, Euratom (EYVL L 358, s. 1; jäljempänä EY:n ja Bulgarian välinen assosiaatiosopimus), todettiin, että jos Bulgarian kansalaisten sallittaisiin tekevän milloin tahansa vastaanottavaan jäsenvaltioon sijoittautumista koskevan hakemuksen riippumatta siitä, että kansallista maahanmuuttolainsäädäntöä on aikaisemmin rikottu, mainituilla kansalaisilla voisi olla houkutus jäädä mainitun jäsenvaltion alueelle lainvastaisesti ja siirtyä kansallisen valvontajärjestelmän piiriin vasta, kun maahanmuuttolainsäädännön aineelliset vaatimukset täyttyvät (em. asia Kondova, tuomion 77 kohta).

37 Yhteisöjen tuomioistuin korosti myös, että tällainen tulkinta uhkaisi viedä EY:n ja Bulgarian välisen assosiaatiosopimuksen 59 artiklan 1 kohdalta sen tehokkaan vaikutuksen ja mahdollistaa väärinkäytökset, koska näin laillistettaisiin ulkomaalaisten maahanpääsyä ja oleskelua koskevan kansallisen lainsäädännön rikkomiset (em. asia Kondova, tuomion 79 kohta).

38 Näiden seikkojen perusteella tuomiossa katsottiin, että Bulgarian kansalainen, joka aikoen harjoittaa ammattia palkkatyöntekijänä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana jäsenvaltiossa tekee tyhjäksi kansallisten viranomaisten asiaankuuluvan valvonnan ilmoittamalla totuudenvastaisesti tulevansa tähän valtioon kausityöntekijäksi, joutuu assosiaatiosopimuksen perusteella hänelle vahvistetun suoja-alan ulkopuolelle (em. asia Kondova, tuomion 80 kohta).

39 Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus tukeutuu mainittuun oikeuskäytäntöön ja esittää, että lisäpöytäkirjan 41 artiklan 1 kohdan mukaista standstill-lauseketta olisi tulkittava siten, ettei siihen voida vedota kansallisen ennakkovalvontajärjestelmän kiertämiseksi väärinkäyttöä merkitsevällä tavalla. Kuten edellä mainitussa asiassa Kondova annetussa tuomiossa on todettu, jos Turkin kansalaisten sallittaisiin tekevän milloin tahansa vastaanottavaan jäsenvaltioon sijoittautumista koskevan hakemuksen, kyseiset Turkin kansalaiset voisivat vedota asiakkaisiinsa ja yritysvarallisuuteensa, jotka he olisivat mahdollisesti hankkineet oleskellessaan lainvastaisesti vastaanottavassa jäsenvaltiossa, tai taloudellisiin varoihin, jotka he olisivat koonneet siellä, mukaan lukien tapauksen mukaan palkkatyöllä saadut varat, ja esittäytyä sitten kansallisille viranomaisille itsenäisinä ammatinharjoittajina, jotka harjoittavat vastedes tai pystyvät harjoittamaan elinkelpoista toimintaa ja joiden oikeudet olisi ETY:n ja Turkin välisen assosiaatiosopimuksen mukaisesti vahvistettava.

40 Tällaista väitettä ei voida hyväksyä.

41 Ensinnäkin on korostettava, että edellä mainitussa asiassa Kondova annettuun tuomioon johtaneen asian tosiseikasto eroaa merkittävästi nyt käsiteltävän pääasian tosiseikastosta.

42 Toisin kuin Oguz, jolle oli myönnetty laillinen oikeus tulla Yhdistyneeseen kuningaskuntaan ja oleskella siellä ja joka joutui kansallisessa lainsäädännössä säädettyjen edellytysten kanssa ristiriitaiseen tilanteeseen vasta sitten, kun hän kahdeksan vuotta kyseiseen jäsenvaltioon saapumisensa jälkeen oli perustanut yrityksen, Kondova myönsi, että hän oli Yhdistyneeseen kuningaskuntaan päästäkseen tietoisesti johtanut harhaan sekä kyseiseen jäsenvaltioon pääsyä koskevat hakemukset käsitelleen virkamiehen, joka oli antanut hänelle viisumin Bulgariassa, että häntä hänen Yhdistyneeseen kuningaskuntaan tullessaan haastatelleen maahanmuuttovirkailijan.

43 Niinpä oli riidatonta, että Kondova oli menettelyllään rikkonut säännöksiä kolmansien maiden kansalaisten ensimmäisestä maahantulosta kyseiseen jäsenvaltioon, ja tätä koskeva toimivalta kuuluu jäsenvaltiolle.

44 Myös asian Kondova lainsäädännöllinen asiayhteys oli erilainen. Toisin kuin lisäpöytäkirjan 41 artiklan 1 kohta, EY:n ja Bulgarian välisen assosiaatiosopimuksen 45 artiklan 1 kohta oli aineellinen oikeussääntö, jonka perusteella sijoittautumisoikeutta koskeva hakemus oli arvioitava sisällöllisesti ja jonka rikkomisesta Kondovaa moitittiin. Viimeksi mainitun määräyksen mukaan yksikään jäsenvaltio ei saa kohdella alueelleen sijoittautuneita Bulgarian kansalaisia epäedullisemmin kuin omia kansalaisiaan. Kun otetaan huomioon nämä seikat ja se, ettei EY:n ja Bulgarian assosiaatiosopimuksen 45 artiklan 1 kohtaan sisälly standstill-lauseketta, kyseistä määräystä on pidettävä lisäpöytäkirjan 41 artiklan 1 kohdan määräykseen nähden eriluonteisena.

45 Tässä tilanteessa on todettava, kuten julkisasiamies on esittänyt ratkaisuehdotuksensa 58 ja 59 kohdassa, ettei ole yllättävää, että yhteisöjen tuomioistuin hyväksyi edellä mainitussa asiassa Kondova annetussa tuomiossa sen, että edun saaminen kyseisestä aineellisesta oikeudesta voidaan evätä oikeuden väärinkäytön perusteella. Tuossa tuomiossa tehtyä päätelmää ei voida saattaa koskemaan lisäpöytäkirjan 41 artiklan 1 kohdan kaltaista standstill-lauseketta, koska mainitulla lausekkeella ei anneta

aineellista oikeutta sijoittautumiseen tai yhdenvertaiseen kohteluun kyseessä olevan jäsenvaltion kansalaisten kanssa.

46 Esitettyyn kysymykseen on edellä esitetyn perusteella vastattava, että lisäpöytäkirjan 41 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että siihen voi vedota Turkin kansalainen, jonka oleskelulupaa jäsenvaltiossa koskee ehto, ettei hän aloita minkäänlaista liike- tai ammattitoimintaa, ja joka silti ryhtyy harjoittamaan itsenäistä toimintaa tämän ehdon vastaisesti ja hakee sitten kansallisilta viranomaisilta oleskelulupansa jatkamista vetoamalla yritykseensä, jonka hän on tällä välin perustanut.

**Oikeudenkäyntikulut**

47 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (toinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

**Brysselissä 23.11.1970 allekirjoitetun lisäpöytäkirjan, joka tehtiin, hyväksyttiin ja vahvistettiin yhteisön puolesta 19.12.1972 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2760/72, 41 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että siihen voi vedota Turkin kansalainen, jonka oleskelulupaa jäsenvaltiossa koskee ehto, ettei hän aloita minkäänlaista liike- tai ammattitoimintaa, ja joka silti ryhtyy**

**harjoittamaan itsenäistä toimintaa tämän ehdon vastaisesti ja hakee sitten kansallisilta viranomaisilta oleskelulupansa jatkamista vetoamalla yritykseensä, jonka hän on tällä välin perustanut.**

Allekirjoitukset